

El llenguatge

Els torrons

Ara ve Nadal i, deixant de banda el que cadascú farà amb el gall, segurament menjarem torrons, malgrat el preu que en demanen, perquè la tradició al capdavaill té el seu pes i, d'altra banda, sempre es rep una panereta o un lot d'un lloc o altre, amb unes quantes barres. Si més no, els industrials del ram no s'estan pas d'anunciar aquest dolç tan tradicional del nostre país. Observem, però, en els anuncis de torrons, una rara unanimitat a usar aquest nom en la forma del singular: el torró. I aquest fet ens sobta perquè, si més no a Barcelona, sempre hem sentit dir aquest nom en plural, tant parlant-ne d'una manera general com referint-se a una classe concreta de torrons: torrons d'Agramunt, torrons de Xixona, una barra de torrons, torrons de primera qualitat, el preu dels torrons, etc. ¿A què és deguda, doncs, aquesta preferència unànime per la forma del singular, justament en una època en què ens delim per tants plurals innecessaris, i fins i tot incorrectes?

Consultem el Diccionari Fabra i a l'article corresponent, és a dir, torró —mot entrat, naturalment, en singular— trobem els exemples següents: Torrons de Xixona, d'Alacant, d'Agramunt. Una barra de torrons. Torró de massapà, de crema. I, a més, els mots torronada i torronaire hi són definits, respectivament, menjada de torrons i fabricant o venedors de torrons. Se'n desprèn, doncs, que si bé es considera correcta l'ús de totes dues formes gramaticals, sembla obtenir la preferència la forma del plural, que coincideix amb l'ús de la llengua parlada i escrita que, al-

menys nosaltres, hem conegut. Sense retrobre'ls, doncs, cap incorrectió gramatical ni idiomàtica, si que gosariem demanar als qui han redactat els anuncis que comentem, si és que ho han fet d'acord amb el seu llenguatge usual o bé han optat per calcar els models del castellà.

El nombre gramatical —singular i plural— no sempre correspon a una realitat lògica i en les denominacions generiques, especialment, molt sovint no és determinat sinó per l'ús. Ditem, en el mateix tipus de frases, el blat, l'ordi, el raim, perc els pesos, els cigrons, els pressecs. Podem dir, doncs, els torrons al costat de la cocciata, i ningú no ha de pensar a rebutjar aquest plural per raons lògiques. Més aviat ha de pensar en raons d'autenticitat, sense deixar-se influir, com hem dit, per models estranys i impropis.

Albert Jané